

І.М. Руссо, студент,
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
i.m.russo@gmail.com
наукові керівники: д.е.н, проф. Пушкар О.І, викл. Прибиткова Н.І.

УРАХУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПРИЙНЯТТЯ УЧНЯ ПРИ ФОРМУВАННІ КОНТЕНТУ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ДИДАКТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Одним із найважливіших компонентів нового підходу до процесу навчання, що диктується зміненням парадигми вищої освіти, є індивідуалізація цього процесу, що забезпечує не тільки збереження, а й сприяє розвитку індивідуалізації особистості. Реалізація такої мети стала можливою при використанні мультимедійних технологій в навчальному процесі й, як наслідок, створенні дидактичних мультимедійних комплексів.

При цьому, наповнення таких комплексів нерідко переважано найрізноматнішим мультимедійним контентом без урахування індивідуального сприйняття навчального матеріалу студентом. Але треба зазначити, що на даний момент у психології мають місце декілька теорій диференціації людей за типами інтелекту, зокрема за їх здатністю сприйняття інформації.

Однією з найважливіших праць такої направленості є «Структура розуму: Теорія множинних інтелектів» [1], автором якої є американський психолог Говард Гарднер. Його концепція базується на даних про залежність певних здатностей людини від цілісності її головного мозку. Крім того, певні особливості у розвитку тих чи інших аспектів інтелекту пов'язані також з віком людини. Вивчення індивідів на обох кінцях кривих розподілення інтелектуальних здатностей також дали науковцю багатий матеріал для аналізу. Результатом його праці стала класифікація дев'яти різних основних, базових інтелекти:

- **мовний** – вправне володіння мовою, любов до слів, прагнення їх досліджувати;
- **логіко-математичний** – розгляд й оцінка предметів та понять в їх взаємовідносинах та взаємозв'язках;
- **музичний** – здатність не тільки створювати й виконувати твори в різній тональності, ритмі й тембрі, а й також сприймати їх. Може бути пов'язаний з іншими видами інтелекту – такими, як мовний, просторовий і тілесно-кінестетичний;
- **візуально-просторовий** – здатність людини чітко сприймати зорові об'єкти, трансформувати їх, модифікувати зорові образи і перебудовувати їх навіть під час відсутності фізичних стимулів;
- **тілесно-кінестетичний** – досконале володіння тілом й майстерне маніпулювання предметами;
- **інтраперсональний** – вміле розпізнавання своїх власних почуттів і настроїв;
- **інтерперсональний** – вміле розпізнавання почуттів, настроїв, душевних станів інших людей, а також використання цієї інформації для управління поведінкою;
- **інтелект натураліста** – розпізнавання і класифікація природних об'єктів;
- **екзистенціальний інтелект**, що охоплює схильності людини до розгляду фундаментальних питань буття, вічності, життя і смерті.

Роботи на цю тему створили також американські психологи К. Спірмен і Л. Терстоун.

В рамках створення мультимедійного дидактичного комплексу, підбору його контенту, вищезгадані теорії сприйняття інформації треба урахувувати через призму електронної сутності їх втілення, тих обмежень та переваг, що дають сучасні інформаційні технології. На даний момент немає детального розгляду цих питань у розрізі створення дидактичних мультимедійних комплексів, а необхідність таких досліджень, рекомендацій є дуже важливою для процесу індивідуалізації навчання.

З метою впровадження заходів з індивідуалізації процесу навчання було проведено анкетування студентів спеціальності «Технологія електронних мультимедійних видань», за результатами аналізу якого було встановлено, що у більшості студентів домінують (у рівному співвідношенні) логіко-математичний та візуально-просторовий типи інтелекту, а також значну частку зайняв інтерперсональний інтелект. Спираючись на результати даного анкетування, було сформовано ряд рекомендацій щодо контентного наповнення дидактичних мультимедійних комплексів для цієї аудиторії студентів.

Для логіко-математичного типу інтелекту слід використовувати різні цікаві завдання евристичного спрямування, логічні ігри і головоломки, нестандартні задачі, завдання на кмітливість й винахідливість,

софізми й парадокси [2]. Ці методи можна включати як в практичну, так і в лекційну складову дидактичного мультимедійного комплексу.

Розвиток візуально-просторового інтелекту передбачає включення в навчальний процес елементів малювання, створення просторових моделей досліджуваних об'єктів, ініціювання активної уяви, фантазування, уявного експерименту, використання засобів наочності, відеоматеріалів. Використання рухомих тривимірних моделей, анімованих схем функціонування агрегатів, систем тощо.

Інтерперсональний інтелект добре розвивається в процесі навчання в малих групах, роботі в командах, виконання групових проєктів, взаємонавчання, виконання навчальних проєктів з розподіленням функціональних ролей. Цей тип інтелекту складніше реалізувати в дидактичному мультимедійному електронному комплексі й детальніше буде розглянутий в подальших дослідженнях, але його використання є необхідною мірою у формуванні якісної моделі практичного та позааудиторного заняття.

Таким чином, для індивідуалізації процесу навчання необхідно створити таку методику формування контенту дидактичного мультимедійного комплексу, яка б враховувала засоби сприйняття інформації студентом — його тип інтелекту.

Список літератури: 1. Гарднер Говард. Структура розуму: Теорія множественного інтелекту.: Пер. с англ. // Г. Гарднер. – СПб.: Вільямс, 2007. – 512 с. 2. Чошанов М. ТМИ. Коментарии и рассуждения. // М. Чошанов. – М.: Буревестник, 2008. – 128 с.